

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-10-29

Vår referens

Simon Classon

Utredningssekreterare

simon.classon@malmo.se

Remiss avseende Remiss Justitiedepartementet - Skärpta villkor för anhöriginvandring, SOU 2025:95 ASN-2025-16888

Sammanfattning

Malmö stad har mottagit remiss angående betänkandet *Skärpta villkor för anhöriginvandring* (SOU 2025:95) från socialdepartementet. Betänkandet har kommit till arbetsmarknads- och socialnämnden via remiss från stadskontoret.

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av det svenska regelverket för anhöriginvandring i syfte att åstadkomma en restriktiv och ändamålsenlig reglering.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen är kritisk till att många utredningar som berör liknande områden genomförs och presenteras parallellt. Förvaltningen efterfrågar en möjlighet att bedöma regeringens förslag på området som helhet samt att förändringar genomförs och planeras som en helhet.

Förvaltningen anser även att det inte tas tillräcklig hänsyn till den enskildes behov av förutsägbarhet gällande förutsättningarna för att stanna i Sverige.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser att förslagen sammantaget kan ha negativ påverkan på barn. Vilket även beskrivs i utredningens konsekvensbeskrivning.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till att det i utredningen föreslås att det fortsatt ska finnas en möjlighet att ansöka om fortsatt uppehållstillstånd när relationen till anknytningspersonen tar slut på grund av våld eller andra kränkningar i en relation.

Förvaltningen önskar att möjligheten stärks eftersom det i praktiken är svårt för personer som varit utsatta för våld i relationen att använda sig av undantaget.

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende Remiss avseende Remiss Justitiedepartementet - Skärpta villkor för anhöriginvandring, SOU 2025:95 enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Skärpta villkor för anhöriginvandring, SOU 2025:95
- G-Tjänsteskrivelse - Remiss avseende Remiss Justitiedepartementet - Skärpta villkor för anhöriginvandring, SOU 2025:95
- Förslag till Yttrande - Remiss avseende Remiss Justitiedepartementet - Skärpta villkor för anhöriginvandring, SOU 2025:95

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-10-29

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-11-06

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-11-20

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Malmö stad har mottagit remiss angående betänkandet *Skärpta villkor för anhöriginvandring* (SOU 2025:95) från socialdepartementet. Betänkandet har kommit till arbetsmarknads- och socialnämnden via remiss från stadskontoret.

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av det svenska regelverket för anhöriginvandring i syfte att åstadkomma en restriktiv och ändamålsenlig reglering (dir 2024:68). I uppdraget har bland annat ingått att:

- ta ställning till hur möjligheterna att vara anknytningsperson kan begränsas för vissa utlänningar,
- ta ställning till hur anhörigkretsen för uppehållstillstånd på grund av anknytning kan begränsas,
- föreslå hur försörjningskraven vid anhöriginvandring kan skärpas,
- analysera i vilken utsträckning det är möjligt att införa krav på heltäckande sjukförsäkring som villkor för anhöriginvandring och där det bedöms möjligt föreslå en sådan ordning,
- ta ställning till hur nuvarande bestämmelser om DNA-analys vid anhöriginvandring bör ändras för att möjliggöra en utökad användning,

- se över regelverkets struktur, överskådlighet och terminologi, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Av direktivet framgår att målet för utredningen ska vara att föreslå en stram reglering som anpassar möjligheterna till anhöriginvandring till lägsta möjliga i förhållande till EU-rätten och Sveriges övriga internationella åtaganden, däribland Europakonventionen och FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). En utgångspunkt har varit att större möjligheter till anhöriginvandring än andra EU-länder kan fungera som dragningskraft för migranter.

Det framgår även av direktivet att regeringen kraftigt vill minska antalet asylsökande som söker sig till Sverige och antalet beviljade uppehållstillstånd.

Utredningens förslag

I utredningen föreslås att regleringen om anhöriginvandring i 5 kap. utlänningslagen ska blir mer situationsanpassad på så sätt att det i vissa avseenden ska göras en åtskillnad mellan följande personkategorier (avsnitt 6.2.1):

- svenska medborgare och andra personer med en stark rätt att vistas i Sverige utan krav på uppehållstillstånd
- personer med uppehållstillstånd
- skyddsbehövande barn

I utredningen föreslås att för att en person med uppehållstillstånd i Sverige ska kunna vara anknytningsperson vid anhöriginvandring ska krävas att personen antingen har permanent uppehållstillstånd eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med en giltighetstid om minst ett år och välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd, samt att personen är bosatt i Sverige (6.2.3).

Vidare föreslås att det som huvudregel ska krävas att en person har vistats i Sverige med uppehållstillstånd sedan minst två år innan det är möjligt för den att fungera som anknytningsperson. Det vill säga innan det är möjligt för en familjemedlem till nämnda person att ansöka om uppehållstillstånd i Sverige genom anhöriginvandring (6.2.5).

Utredningen föreslår vidare att reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i situationer som inte omfattas av EU-rätten ska ges en i sin helhet fakultativ utformning (7.2.1). Det innebär att det i sådana situationer ska gå från att vara en rättighet till en möjlighet.

I utredningens direktiv framgår att utredningen ska föreslå hur försörjningskraven för anhöriginvandring kan skärpas. Utredningen föreslår dock att nivån på

försörjningskravet inte ska höjas utan fortsatt ska vara knuten till förbehållsbeloppet vid löneutmätning. Utredningen förslår istället att kraven ska skärpas genom att begränsa undantagen från när försörjningskrav ställs.

Vidare föreslår utredningen att försörjningskrav även ska ställas vid förlängning av uppehållstillstånd. Vid förlängning av uppehållstillstånd ska dock hela familjens inkomster kunna räknas in.

Undantag från försörjningskravet föreslås när anknytningspersonen är ett barn. Detta eftersom barn av naturliga skäl inte kan jämföras med vuxna när det gäller försörjningsförmåga (s238f).

Utredningen föreslår att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027 men att den föreslagna väntetiden för att kunna fungera som anknytningsperson inte ska tillämpas i ärenden som har inletts hos Migrationsverket före ikraftträdandet.

Utredningens konsekvenser för arbetsmarknads- och socialnämnden

Effekterna för kommunerna är främst indirekta. Reglering av anhöriginvandring berör främst statliga myndigheter såsom Migrationsverket. I utredningens konsekvensbeskrivning beskrivs konsekvenserna för kommuner och regioner (avsnitt 14.13) främst genom en minskad invandring och följd effekterna av det i form av färre nyanlända och större svårigheter att klara välfärdens kompetensförsörjning, både på kort och lång sikt.

Specifikt för arbetsmarknads- och socialnämndens ansvarsområde uttrycks i utredningen att om de förslag som syftar till att öka incitamenten för självförsörjning får avsedd effekt kan det samtidigt innebära minskade kostnader för kommunerna för ekonomiskt bistånd.

Övrigt

Regeringen har i en pressträff 6 oktober gällande anhöriginvandring och arbetskraftsinvandring redan beskrivit att de kommer gå vidare med de förslag från utredningen som gäller skärpta krav. Samtidigt uttrycktes att regeringen kommer börja arbeta fram nya förslag gällande de delar där utredningen inte föreslagit skärpningar. Bland annat gällande en höjning av nivån på försörjningskravet.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer att utredningens förslag främst rör regler för statliga myndigheter såsom Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Rättsmedicinalverket.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har därför valt att inte kommentera de övergripande förslagen eftersom de ligger utanför förvaltningens ansvarsområde.

Förvaltningen har däremot synpunkter på specifika delar av utredningen, vilka beskrivs i yttrandet.

Generella synpunkter om fragmentisering av lagförslag inom migrationsområdet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill uppmärksamma svårigheterna med att många utredningar som berör liknande områden genomförs och presenteras parallellt. Att många förslag presenteras separat gör att förändringarna blir svårare att överblicka och inte ges möjlighet att bedömas som en helhet. Det innebär även att konsekvenserna av en utredning kan förändras på grund av förslag i en parallell utredning.

Gällande föreliggande utredning har dessutom regeringen vid en presskonferens redan under pågående remissperiod gått ut med att de kommer ta fram nya förslag för de delar i utredningen som inte anses skärpa villkoren för anhöriginvandring. Vilket ytterligare minskar överblickbarheten av förslagets konsekvenser.

Konsekvenserna av föreslagna ändringar på migrationsområdet är på grund av ovanstående svåra att överblicka både för remissinstanser och för enskilda.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det inom migrationsområdet är viktigt med stabila villkor och förutsägbarhet. Förvaltningen efterfrågar en möjlighet att bedöma regeringens förslag på området som helhet samt att förändringar genomförs och planeras som en helhet. Oaktat sakinnehållet i de föreslagna förändringarna.

För enskilda med uppehållstillstånd innebär det en osäkerhet gällande vilka förutsättningar som kommer gälla. Vilket förväntas leda till en stress och försämrade livsvillkor. Förvaltningen anser att det inte tas tillräcklig hänsyn till den enskildes behov av förutsägbarhet gällande förutsättningarna för att stanna i Sverige.

Om konsekvenser för barn

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser att förslagen sammantaget kan ha negativ påverkan på barn. Vilket även beskrivs i utredningens konsekvensbeskrivning. Framförallt eftersom förslagen som helhet sannolikt bidrar till en osäkerhet inom vissa familjer gällande rätten att stanna i Sverige.

En sådan osäkerhet kan ha stora effekter på ett barns uppväxtvillkor.

Möjligheten till fortsatt uppehållstillstånd när relationen tagit slut på grund av våld i relationen.
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till att det i utredningen föreslås att det fortsatt ska finnas en möjlighet att ansöka om fortsatt uppehållstillstånd när relationen till anknytningspersonen tar slut på grund av våld eller andra kränkningar i en relation (10.3.1).

Förvaltningen anser att det är viktigt att undantaget finns med för att motverka att människor fastnar i destruktiva och våldsamma förhållanden. Risken finns annars att personer inte vågar anmäla våld i relationen av rädsla för att bli av med sitt uppehållstillstånd. Risken är särskilt stor för kvinnor.

Förvaltningen vill lyfta att även om det idag redan finns ett sådant undantag så är det svårt för personer som varit utsatta för våld i relationen att använda sig av det. Det är därför viktigt att det säkerställs att undantaget går att använda i praktiken. Särskilt eftersom personer med uppehållstillstånd på grund av anknytning generellt kan tänkas ha svårare att orientera sig bland svenska myndigheter och därmed har svårare att tillgodogöra sig eller nå upp till de formella kraven för ett sådant undantag.

Förvaltningen önskar därför att möjligheten till fortsatt uppehållstillstånd stärks när relationen till anknytningspersonen tar slut på grund av våld eller andra kränkningar i en relation.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef